

PhDr. Miroslava KOPICOVÁ

I. místopředsdkyně Rady pro výzkum, vývoj a inovace

V Praze dne 6. listopadu 2009

Č. j.: 17626/09-RVV

příloha

Vážený pane ministře,

vláda na své schůzi dne 5. října 2009 jednomyslně přijala následující prohlášení: „*Rozpočtový limit pro kapitolu Akademie věd pro roky 2011 a 2012 bude upřesněn s cílem nesnižovat podíl finančních prostředků pro Akademii věd a její ústavy za předpokladu přijetí odpovídajících celkových transformačních opatření v oblasti vědy a výzkumu v ČR.*“. Tento závazek musí vzít v úvahu i Rada pro výzkum, vývoj a inovace při přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2011, což zásadně mění dříve běžné postupy v této činnosti.

Vzhledem k tomu, že Rada by měla na svém nejbližším zasedání projednat a schválit materiál „*Principy přípravy návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2011 a střednědobého výhledu na léta 2012 a 2013*“ (viz příloha) a vzhledem k zásadním připomínkám Akademie věd k tomuto materiálu, obracím se na Vás s následujícími otázkami:

1. Nesnižování podílu finančních prostředků pro Akademii věd a její ústavy se vztahuje k r. 2009 (názor předsednictva Rady) či 2010 (námitka Akademie věd ČR)?
2. Budou do finančních prostředků pro Akademii věd a její ústavy v letech 2011 a 2012 započteny i výdaje kryté příjmy z EU? (Nebo obecně: Jsou prostředky uvedené v zákoně o státním rozpočtu ČR jako výdaje kryté příjmy z EU výdaji státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace?)

Vyjasnění těchto otázek je přitom klíčové pro přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2011. Děkuji Vám proto předem za vyjasnění těchto otázek.

Srdečně zdraví

Vážený pan
Ing. Eduard Janota
ministr financí
Ministerstvo financí
Letenská 15
118 10 Praha 1

Principy přípravy návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2011 a střednědobého výhledu na léta 2012 a 2013

Vláda na své schůzi dne 5. října 2009 jednomyslně přijala následující prohlášení:

„Rozpočtový limit pro kapitolu Akademie věd pro roky 2011 a 2012 bude upřesněn s cílem nesnižovat podíl finančních prostředků pro Akademii věd a její ústavy za předpokladu přijetí odpovídajících celkových transformačních opatření v oblasti vědy a výzkumu v ČR.“

Toto prohlášení se týká dvou úkolů Rady stanovených zákonem (§ 35 odst. 2 písm. a) a písm. k) a l)):

- návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVaI na r. 2011 a výhledu na r. 2012 a 2013;
- aktualizace Národní politiky VaVaI ČR (dokumentu, který podle zákona otázky spojené s transformací řeší)

Zatímco podmínka transformace vědy a výzkumu bude řešena na pokračování kulatých stolů o budoucnosti české vědy, je pro přípravu Směrnice pro přípravu návrhu rozpočtu (Rada ji schvaluje na prosincovém zasedání a obratem zasílá správcům všech rozpočtových kapitol) nutné se na listopadovém zasedání Rady shodnout na principech pro přípravu návrhu rozpočtu na rok 2011 a výhledu na léta 2012 a 2013.

Vzhledem k závazku vlády byly ve spolupráci s vybranými poskytovateli (tam, kde jde o nový druh výdajů) vyčísleny předpokládané výdaje pro Akademii věd ČR a její ústavy v rozpočtu 2010 a ve střednědobém výhledu na léta 2011 a 2012 (analogický princip lze použít pro přípravu návrhu rozpočtu na r. 2011 a výhledu na léta 2012 a 2013). Tyto údaje jsou uvedeny v příložených tabulkách.

Zásadní problém je ale, jak ukázalo uplynulé období, v interpretaci údajů, a to zejména vzhledem k prostředkům ze strukturálních fondů. Zde jsou teoreticky možné dva přístupy:

VAR. A

Prostředky uvedené v zákoně o státním rozpočtu ČR jako výdaje kryté příjmy z EU jsou výdaji státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace a jako takové budou uvedeny v souladu s novelizovaným zákonem č. 130/2002 Sb. v návrhu předkládanému v květnu 2010 Radou vládě. Pro tento přístup svědčí nejen fakt, že ve výdajích podle schválených zákonů o státním rozpočtu ČR na příslušný rok uvedeny dosud vždy byly, ale i právní důvody (viz Rámec Společenství aj. – jde o státní podporu se všemi důsledky) a v neposlední řadě skutečnost, že všechny přijaté dokumenty vč. závazků ČR vůči EK u strukturálních fondů je považují za závazek ČR, tj. státního rozpočtu (pokud by jím nebyl, nemohla by ČR např. předložit velké projekty nad 50 mil. Kč s garancí jejich udržitelnosti atd.). Souhrnně lze důvody, proč jsou výdaji státního rozpočtu shrnout do pěti bodů:

- Jde o prostředky daňových poplatníků, do r. 2013 platí poplatníci zejm. ze zemí EU-15 výdaje ČR, od r. 2014 budou daňoví poplatníci z ČR platit výdaje nových členských zemí.
- Jde o „půjčku“, kterou státní rozpočet musí garantovat a bude ji muset zaplatit. Podpisem operačních programů se ČR zavázala, že výzkumná centra z nich vybudovaná udrží v činnosti nejméně dalších pět let, jinak že prostředky vrátí. Na činnost nově vybudovaných výzkumných center tak bude muset vynaložit státní rozpočet minimálně stejný objem prostředků, jaké získal od EU.
- Nejde o nějaké cizí (zahraniční) prostředky, o prostředcích strukturálních fondů rozhoduje stát a jeho ministerstva a vláda ze ně nese plnou odpovědnost. Prostředky ze strukturálních fondů včetně části kryté příjmy z EU, jsou uvedeny v zákonech o státním rozpočtu a za jejich využití stejně jako u ostatních výdajů státního rozpočtu plně odpovídá vláda resp. řídící orgány jednotlivých operačních programů (ministerstva).
- Dochází k účelovému zaměňování příjmů a výdajů státního rozpočtu. Zjednodušeně řečeno příjmy státního rozpočtu jsou kryty skutečnými příjmy, dluhy státního rozpočtu a prostředky EU (zde „půjčkou“ od EU), výdaji jsou pak všechny náklady, a to bez ohledu na to, jak jsou hrazeny.

- *Pokud by prostředky ze strukturálních fondů nebyly závazkem ČR a výdaji státního rozpočtu, pak v době ekonomické krize a krácení všech výdajů by nebyl žádný důvod, aby i tyto výdaje nebyly v části českého příspěvku (15 %) kráceny nebo zcela zrušeny.*

Pokud bude pro přípravu rozpočtu přijata tato varianta, znamená sice jeho složitější přípravu (v návrhu za jednotlivé kapitoly budou poskytovatelé muset vyčíslit předpokládané výdaje pro AV ČR a její ústavy obdobně jako v příložených tabulkách), ale pro roky 2011 a 2012 je závazek vlády splněn. Problém pravděpodobně nastane pro rok 2013¹, čili do té doby (resp. do přípravy rozpočtu na r. 2013, tj. do dvou let – do podzimu 2011) musí být dokončena transformace vědy a výzkumu v ČR.

VAR. B

Prostředky uvedené v zákoně o státním rozpočtu ČR jako výdaje kryté příjmy z EU nejsou považovány za výdaje státního rozpočtu na výzkum, experimentální vývoj a inovace. Tento přístup, pokud by byl právně i věcně potvrzen, by ve svém důsledku znamenal v principu tři zcela zásadní změny:

- 1) ČR (státní rozpočet) neodpovídá za závazky vzniklé z jiných zdrojů a tedy by nebyl povinen (i když by při dostatku prostředků mohl) financovat aktivity týkající se udržitelnosti projektů OP VaVpl v letech 2014 – 2019 ve výši 2,5 mld. Kč ročně. Jaké důsledky by tento přístup měl pro udržitelnost velkých, ale i ostatních projektů VaV financovaných ze strukturálních fondů, by si vyžádalo podrobnější právní a věcný rozbor;
- 2) Pro rok 2010 byl závazek vlády splněn, ale v dalších letech už stávající střednědobý výhled ji neodpovídá. Jak ukázala příprava návrhu rozpočtu na rok 2010 lze předpokládat, že o tyto prostředky by buďto:
 - a) bylo nutné zvýšit státní výdaje na VaEV al celkem o 1,8 mld. Kč v roce 2011 (tj. z 24,8 mld. Kč v letošním roce na 26,6 mld. Kč v r. 2011) a o 2,8 mld. Kč v r. 2012 (na 27,6 mld. Kč v r. 2012). Zde je nutné si uvědomit, že v současné době jsou výdaje na r. 2011 a 2012 ve stejné výši jako v r. 2009, ke kterému se prohlášení vlády vztahuje. Pokud by se však zvýšily výdaje na r. 2011 a dále, změní se i podíl AV ČR který v r. 2009 je 30,3 % (pouze pro výdaje kryty příjmy státního rozpočtu). Pro zachování tohoto podílu by bylo tedy nutné zvýšit výdaje pro AV ČR a její ústavy více než u následující podvarianty B2-b) (která vychází ze zachování celkových výdajů).
 - b) a/nebo bylo nutné snížit výdaje ostatních institucí ve výzkumu a vývoji pro rok 2011 o 1,1 mld. Kč a pro rok 2012 o 2,1 mld. Kč. (cca o polovinu této částky u vysokých škol a u druhou polovinu u resortního a průmyslového VaV).
- 3) Bylo by nutné naleznout způsob, jak tyto prostředky určené pouze pro AV ČR a její ústavy v souladu se zákonem do návrhu rozpočtu zapracovat. V zásadě jsou dvě možnosti nebo jejich kombinace:
 - a) jako výdaje na rozvoj výzkumných organizací s „bonifikací“ výsledků ústavů AV ČR (zdůvodněnou např. vícenáklady, které pro jejich dosažení potřebují, ty však bude nutné konkrétně vyčíslit a prokázat, že u ostatních výzkumných organizací jsou zcela či částečně [konkretizovat podíl] kryty z jiných zdrojů),
 - b) jako výdaje na činnost AV ČR s tím, že by musely být v souladu se zákonem podrobně specifikovány a odůvodněny (nelze tedy např. hradit náklady na vedení jen pro některé v.v.i. - ústavy AV ČR – viz 242/B2-b).

Další zásadní rozhodnutí Rady pro přípravu Směrnice nejsou potřeba, po novele zákona č. 130/2002 Sb. je postup přípravy rozpočtu upraven velmi podrobně zákonem a návrh Směrnice pro prosincové zasedání Rady z něj bude důsledně vycházet. Na rozdíl od minulých let tedy např. nebudou moci být ani projednávány ty návrhy poskytovatelů, které nesplní náležitosti předepsané zákonem.

¹ Z hlavního programu pro VaEV al – z OP VaVpl se nyní předpokládá čerpání v r. 2010 – 30 % celkové alokace, 2011 – 35 %, 2012 – 26 %, ale v r. 2013 už jen 5 % (tj. pro AV ČR 753 mil. Kč).

Předpokládané celkové výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2010 a střednědobý výhled na léta 2011 a 2012 pro Akademii věd ČR a její ústavy²

Druh výdajů	Výdaje pro AV ČR a jejich ústavy (tis. Kč)			
	2009	2010	2011	2012
Účelové výdaje	2 255 924	2 214 353	2 141 960	2 015 605
Institucionální výdaje	5 419 726	9 005 807	8 554 029	6 555 125
Celkové výdaje	7 675 650	11 220 160	10 695 989	8 570 730
- z toho kryto příjmy z EU	148 333	3 638 924	4 279 134	3 164 318
- z toho kryto příjmy státního rozpočtu ČR	7 527 317	7 581 236	6 416 855	5 406 412
A) Nárůst celkových výdajů vůči r. 2009	0	3 544 510	3 020 339	895 080
B) Pokles celkových výdajů bez EU vůči r. 2009	0	53 919	-1 110 462	-2 120 905

Předpokládané účelové výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2010 a střednědobý výhled na léta 2011 a 2012 pro Akademii věd ČR a její ústavy

Rozp. kapitola	Kód	Název aktivity	Typ	Podíl AV ČR (%) ³	Výdaje pro AV ČR a jejich ústavy (tis. Kč)			
					2009	2010	2011	2012
AV ČR	IA	Granty výrazně badatelského charakteru zaměřené na oblast výzkumu rozvíjeného v současné době zejména v AV ČR	G	76,9	246 744	213 374	158 572	79 219
AV ČR	KA	Nanotechnologie pro společnost	P	76,9	242 614	189 174	143 267	49 580
AV ČR	KJ	Juniorské badatelské grantové projekty	G	63,1	64 662	37 598	17 801	0
ČBÚ	AB	Bezpečnost práce a provozu při hornické činnosti a vybraných činnostech prováděných hornickým způsobem	Z	5,0	1 091	487	0	0
GA ČR	GA	Standardní projekty	G	39,9	555 513	613 078	782 589	921 126
GA ČR	GC	Mezinárodní projekty	G	48,1	18 384	19 145	26 946	26 457
GA ČR	GD	Doktorské granty	G	14,9	23 044	24 039	24 205	11 370
GA ČR	GE	Eurocores	G	63,2	8 766	16 145	22 017	21 735
GA ČR	GP	Postdoktorandské granty	G	23,4	42 075	42 739	62 192	61 043
MK	DB	Výzkum a vědecké zhodnocení kulturně-historických hodnot prostředí, způsoby a nástroje jejich zachování a výzkum jevů tradiční lidové kultury jako nedílné součásti nehmotného kulturního dědictví	P	25,1	1 044	870	653	0
MK	DC	Zpřístupnění a ochrana kulturních, uměleckých a vědeckých zdrojů	P	11,0	1 152	1 176	267	0
MK	XJ	Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní	P	12,1	0	0	42 028	39 628

² Výše celkových výdajů na výzkum, experimentální vývoj a inovace podle návrhu státního rozpočtu ČR na r. 2010 ze září 2009, na léta 2011 a 2012 podle usnesení vlády č. 838/29.6.2009.

³ U již řešených programů, grantových projektů a dalších aktivit jde o podíl ústavů AV ČR jako příjemců na účelových výdajích ze státního rozpočtu podle CEP r. 2009. U nových aktivit jde o předpokládaný podíl, zpracovaný na základě obdobně zaměřených programů v minulých letech nebo (např. u projektů nových programů MV a MK) zpracovaný ve spolupráci s poskytovateli na základě všech dostupných údajů (výsledků screeningů atd.). U TA ČR jde o podíl určený na základě dosavadního podílu ústavů AV ČR na celkových státních výdajích pro účelově podporovaný aplikovaný VaV formou programů.

Rozp. kapitola	Kód	Název aktivity	Typ	Podíl AV ČR(%) ³	Výdaje pro AV ČR a jejich ústavy (tis. Kč)			
					2009	2010	2011	2012
		identity						
MMR	WD	Výzkum pro řešení regionálních disparit	P	9,7	2 833	2 770	2 384	0
MPO	1H	POKROK (Národní program výzkumu a vývoje)	NPV	3,7	1 472	0	0	0
MPO	2A	Trvalá prosperita	NPV	3,7	18 367	14 310	8 425	0
MPO	FI	IMPULS	P	1,6	16 434	8 106	0	0
MPO	FR	TIP	P	0,6	6 359	12 866	19 164	25 665
MPSV	1J	Moderní společnost a její proměny (Národní program výzkumu a vývoje)	NPV	35,6	1 325	0	0	0
MPSV	XD	Sociálně-ekonomický program výzkumu pro potřeby státu	Z	35,6	0	9 497	11 638	0
MŠMT	1M	Výzkumná centra (Národní program výzkumu)	NPV	23,0	190 900	230 000	230 000	0
MŠMT	2B	Zdravý a kvalitní život	NPV	30,1	151 717	143 227	87 265	0
MŠMT	2C	Informační technologie pro znalostní společnost	NPV	4,3	2 550	1 907	958	0
MŠMT	2D	Sociálně-ekonomický rozvoj české společnosti	NPV	11,2	4 070	4 131	1 908	0
MŠMT	2E	Lidské zdroje	NPV	6,8	2 777	0	0	0
MŠMT	LA	INGO	P	57,8	97 609	104 450	102 016	105 030
MŠMT	LC	Centra základního výzkumu	P	58,6	347 264	296 093	20 809	0
MŠMT	ME	KONTAKT	P	30,5	31 373	38 419	43 773	39 415
MŠMT	OC	COST	P	44,6	34 363	39 899	42 061	43 133
MŠMT	OE	EUREKA - evropská spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje cílená na podporu nadnárodní kooperace mezi průmyslovými podniky, výzkumnými ústavami a vysokými školami.	P	5,0	5 645	5 794	5 947	5 893
MŠMT	OK	EUPRO	P	59,6	48 525	49 203	46 573	55 473
MŠMT	VZ	INFOZ (Informační zdroje pro výzkum)	P	4,3	6 450	5 736	5 271	0
MŠMT	XH	Informační a komunikační technologie pro VaVaI	P	4,3	0	0	11 601	10 939
MŠMT	XI	Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj výzkumu a vývoje	P	29,0	0	0	0	184 107
MV	VF	Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015	Z	2,7	0	3 070	3 692	3 070
MV	VG	Program bezpečnostního výzkumu České republiky 2010 - 2015	P	6,9	0	12 634	20 959	22 201
MZ	NR	Resortní program výzkumu a vývoje Ministerstva zdravotnictví	P	3,9	11 955	0	0	0
MZ	NS	Resortní program výzkumu a vývoje - MZ II na léta 2008 - 2011	P	3,9	21 847	24 657	20 236	0
MZ	NT	Resortní program výzkumu III na léta 2010-2018	P	3,9	0	0	8 287	29 098
MZe	QH	Program výzkumu v agrárním sektoru 2007-2012	P	2,7	8 639	8 581	7 016	2 578
MZe	XG	Program VaV MZe 2012 - 2020 KUS - Komplexní udržitelné systémy	P	2,7	0	0	0	2 972

Rozp. kapitola	Kód	Název aktivity	Typ	Podíl AV ČR(%) ³	Výdaje pro AV ČR a jejich ústavy (tis. Kč)			
					2009	2010	2011	2012
MŽP	SP	Resortní program výzkumu v působnosti Ministerstva životního prostředí na léta 2007 - 2013	P	13,3	36 025	38 956	15 151	0
MZV	RM	Moderní společnost - Vědecké projekty z oblasti mezinárodních vztahů	Z	31,7	2 337	2 219	0	0
TA ČR	XN	Podpora aplikovaného výzkumu a vývoje TA ČR (2011-2016)	P	17,9	0	0	146 289	275 874
CELKEM					2 255 924	2 214 353	2 141 960	2 015 605

Předpokládané institucionální výdaje státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2010 a střednědobý výhled na léta 2011 a 2012 pro Akademii věd ČR a její ústavy

Rozp. kapitola	Kód	Název aktivity	Podíl AV ČR(%) ⁴	Výdaje pro AV ČR a jejich ústavy (tis. Kč)			
				2009	2010	2011	2012
AV ČR	-	Náklady na činnost AV ČR	100,0	741 317	1 197 760	598 276	567 355
AV ČR	-	Výzkumné záměry a rozvoj výzkumných organizací	100,0	4 317 237	3 368 652	2 728 180	2 074 452
AV ČR	-	Pořádání veřejných soutěží, hodnocení projektů, výzkumných záměrů	100,0	0	0	6 947	3 314
AV ČR	-	Ocenění mimořádných výsledků	100,0	0	680	625	590
MŠMT	ED	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace ⁵	29,0	116 616	4 188 654	4 976 382	3 664 834
MŠMT	EE	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	5,2	57 893	92 433	57 893	57 893
MŠMT	7H	Společné technologické iniciativy	38,6	36 670	36 670	38 600	38 600
MŠMT	7G	Sedmý rámcový program Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) v oblasti jaderného výzkumu a vzdělávání	9,3	25 232	20 689	23 319	23 259
MŠMT	7F	Finanční mechanismy EHP/Norsko	15,7	1 478	1 570	1 276	1 570
MŠMT	7E	Podpora projektů sedmého rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013) podle zákona č. 171/2007 Sb.	48,0	118 842	95 969	120 004	120 476
MŠMT	7C	Výzkumný program Výzkumného fondu pro uhlí a ocel	50,6	4 441	2 729	2 527	2 783
CELKEM				5 419 726	9 005 807	8 554 029	6 555 125
<i>- z toho kryto příjmy z EU</i>				148 333	3 638 924	4 279 134	3 164 318
<i>- z toho kryto příjmy státního rozpočtu ČR</i>				5 271 393	5 366 833	4 274 896	3 390 807

⁴ Výdaje na činnost ACV ČR a na výzkumné záměry a na rozvoj výzkumných organizací jsou určeny výlučně pro AV ČR a její ústavy. U již řešených aktivit (příspěvek na řešení projektů RP EU aj.) jde o podíl ústavů AV ČR jako příjemců na účelových výdajích ze státního rozpočtu podle CEP r. 2009. U projektů strukturálních fondů jde o podíl, stanovený ve spolupráci s řídicím orgánem OP VaVpI a OP VK na základě všech dostupných údajů (výsledků screeningů, jednání s uchazeči atd.).

⁵ Uveden je předpoklad skutečného čerpání prostředků OP VaVpI, nikoliv částky alokované ve výdajích státního rozpočtu vzhledem k předfinancování (zálohovému financování) projektů.